

Examenopgaven VMBO-BB 2004

tijdvak 1
dinsdag 25 mei
11.30 – 13.00 uur

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID-SCHRIJFVAARDIGHEID CSE BB

Bij dit examen hoort een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 28 vragen en 2 schrijfopdrachten.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

Nederland klaar voor de trampoline

Het Nederlandse landschap verandert. Ballonvaarders maken melding van een opvallend aantal ronde en rechthoekige vormen. Waarschijnlijk springt er ook nog iemand op. Dat zijn dus geen zwembaden en mini-graancirkels, maar trampolines.

1 Toen Yvonne de Jong en haar Nieuw-
Zeelandse man in 1986 in Nederland
kwamen wonen, wilden ze in trampolines
gaan handelen. Iedereen verklaarde hen
5 voor gek. In Nieuw-Zeeland hadden ze
meegemaakt hoe binnen vijf jaar ieder gezin
een trampoline aanschafte. Maar de meeste
Nederlanders willen zo'n onveilig ding niet in
de tuin.

2 10 Yvonne en haar man lieten eerst de
trampolines naar eigen ontwerp maken, maar
dat werd te duur. Ze zochten vervolgens op
internet naar fabrikanten. Inmiddels hebben
ze een goedlopend bedrijf. Ze importeren
15 vanuit de VS, Australië, Nieuw-Zeeland en
China. "Kinderen blijven springen", verklaart
Yvonne het succes. Haar dochter kon er als
kind in Nieuw-Zeeland al geen genoeg van
krijgen. "Ze is nu 21 en als ze een slechte bui
20 heeft, gaat ze op haar trampoline springen."

3 "Het mooie is dat je geen reclame hoeft te
maken. Dat doen de kinderen zelf. Als ze
een vriendje hebben met een trampoline, dan
zitten ze daar de hele dag. Ouders vinden
25 het niet leuk dat hun kinderen nooit meer
thuis zijn. Daarom kopen ze zelf ook maar
een trampoline."

4 Het bedrijf heeft 85 verkopers in
Nederland, allemaal mensen die zich
30 spontaan hebben gemeld. Eén van hen is
boer Jan van Gompel uit Bladel. Hij wilde zijn
zelfgemaakte trampoline inruilen voor een
fabrieksexemplaar en vond het vreemd dat
dit bij hem in de buurt niet kon. Nu heeft hij
35 zelf een showroom en verkoopt honderden
toestellen per jaar.

5 Volgens hem zijn trampolines vooral
populair in streken waar veel boeren wonen.
"Onze kinderen spelen vaak rondom het
40 huis. Ze moeten dan wel wat te doen

hebben. Mijn oudste is 10 jaar en springt al
jaren elke dag. Na een uur is hij bekaf, dan is
het ook niet zo erg als hij daarna tv kijkt of
computert."

6 45 Er zijn al trampolines vanaf vijfhonderd
euro. De ronde modellen zijn het populairst.
"Kinderen springen vanzelf naar het
middelpunt", zegt Van Gompel. "Een
trampoline is veiliger dan een schommel of
50 een wip", beweert hij. "Ongelukken gebeuren
alleen op personeelsfeesten, als er meer
personen tegelijk op springen en er
gedronken is."

7 De trampoline is dus een hit geworden.
55 "Vergelijk het met de dvd-speler", zegt
Yvonne. "Het heeft even geduurd, maar nu is
het apparaat razend populair."

*naar een artikel van Heleen Beart
uit: Volkskrant, 27 april 2000*

- 1p ● 1 Wat is de bedoeling van de schuingedrukte inleiding?
A de opbouw van de tekst uitleggen
B een persoonlijke mening over het onderwerp geven
C een samenvatting van het artikel geven
D het onderwerp van de tekst aankondigen
- 1p ● 2 Welk kopje geeft het best de inhoud weer van alinea 2?
A Een goedlopend bedrijf
B Een slechte bui hebben
C Eigen ontwerp
D Zoeken op internet
- 1p ● 3 Welk kopje geeft het best de inhoud weer van alinea 4?
A Fabrieksexemplaar
B Jan van Gompel
C Zelfgemaakte toestellen
- 1p ● 4 In deze tekst staan letterlijke uitspraken van Yvonne de Jong en van Jan van Gompel. In welke alinea komt Jan van Gompel voor het eerst letterlijk aan het woord?
A in alinea 3
B in alinea 4
C in alinea 5
D in alinea 6
- 1p ● 5 Een tekst bestaat vaak uit:
1 feiten;
2 de mening van de schrijver;
3 de mening van anderen.
Waaruit bestaat deze tekst?
A alleen uit 1 en 2
B alleen uit 1 en 3
C alleen uit 2 en 3
D uit 1, 2 en 3
- 1p ● 6 Wat is de bedoeling van de laatste alinea?
A een advies geven
B een conclusie geven
C een samenvatting geven
D een waarschuwing geven
- 1p ● 7 Welke zin geeft het best de hoofdgedachte van de tekst weer?
A De trampoline wordt steeds populairder in Nederland.
B Een trampoline is veiliger dan een schommel of een wip.
C Ronde trampolines zijn het populairst.
D Trampolines zijn populair in streken waar veel boeren wonen.

Ook jij mag de Warenklachtenlijn bellen

Heb je een klacht over voedselvergiftiging na een etentje in een restaurant? Over onveilig gereedschap? Of over levensmiddelen die vreemd ruiken? Dan moet je 0800 – 0488 bellen, de Warenklachtenlijn. Dit gratis nummer is speciaal voor deze klachten opengesteld door de Keuringsdienst van Waren (KvW). Omdat nog lang niet iedereen dat weet, vraagt de KvW hier extra aandacht voor.

- 1 De Keuringsdienst van Waren houdt toezicht op de kwaliteit van levensmiddelen. Dat gebeurt op verschillende manieren. Er worden bijvoorbeeld
- 5 steekproeven gedaan in winkels. Restaurants worden getest door een 'mystery-guest', iemand van de KvW die zich voordoeft als een gewone gast, maar die ondertussen alles heel goed in de
- 10 gaten houdt. Ook wordt er soms een enquête gehouden onder consumenten. Maar de Keuringsdienst let niet alleen op levensmiddelen. Ook de veiligheid van gebruiksartikelen, zoals gereedschap of
- 15 speelgoed, wordt nauwlettend in de gaten gehouden.
- 2 De controleurs die dagelijks op pad zijn om de kwaliteit en de veiligheid van producten te bewaken, kunnen niet overal
- 20 tegelijk zijn. Ze vinden het fijn als mensen in het hele land hen daarbij helpen door klachten te melden. Iedereen kan sinds kort dus de Warenklachtenlijn bellen, waarna de Keuringsdienst kijkt of de klacht
- 25 ernstig genoeg is om een onderzoek in te stellen.

Onbekendheid

- 3 Een groot probleem voor de Keuringsdienst is, dat veel mensen helemaal niet weten dat de Warenklachtenlijn bestaat.
- 30 En de mensen die het wel weten, hebben vaak geen idee welk nummer ze eigenlijk moeten bellen. Daarom wordt nu op allerlei manieren aan consumenten duidelijk gemaakt wanneer en hoe ze de
- 35 Warenklachtenlijn kunnen bellen. Er zijn bijvoorbeeld radiospots gemaakt. Op verscheidene plaatsen worden folders verspreid, zoals op kinderdagverblijven, in huisartsenpraktijken en bibliotheken. De
- 40 slagzin van die reclamecampagne is: 'Met ware klachten moet u nooit wachten. Bel direct 0800 – 0488'.

Folder

- 4 Wanneer moet je de Warenklachtenlijn nou bellen? In de folder worden enkele
- 45 voorbeelden gegeven. Bijvoorbeeld als iemand een klacht heeft over etenswaren waar een vreemde geur aan zit, of over een restaurant waar een gast een voedselvergiftiging heeft opgelopen. Ook
- 50 kan het zijn dat een consument een bedorven artikel heeft gekocht en daarmee niet terug kan naar de supermarkt.
- 5 Een voorbeeld van een klacht over een gebruiksartikel is elektrisch gereedschap
- 55 waarbij de gevaarlijke onderdelen onvoldoende afgeschermd zijn. Of speelgoed voor jonge kinderen waar kleine onderdelen aan zitten die gemakkelijk los kunnen raken. Dat kan gevaarlijk zijn,
- 60 omdat kinderen ze in hun mond kunnen stoppen, met alle mogelijke gevolgen.

Cijfers

- 6 In de eerste tien maanden van dit jaar is er al 42.350 keer gebeld. In 4.850 gevallen heeft dat ertoe geleid dat er een onderzoek
- 65 werd ingesteld, omdat een overtreding van de wet werd vermoed. De meeste klachten hadden betrekking op voedselvergiftigingen. De medewerkers zijn heel tevreden over deze cijfers. Toch hopen ze
- 70 dat de extra aandacht voor de Warenklachtenlijn in de toekomst nog meer reacties oplevert, zodat de kwaliteit van levensmiddelen en gebruiksartikelen verbetert.

*naar een artikel in De Koerier,
28 november 2002*

- 3p ○ **8** "De Keuringsdienst van Waren houdt toezicht op de kwaliteit van levensmiddelen. Dat gebeurt op verschillende manieren." (regels 1 - 4)
→ Welke drie manieren worden in alinea 1 genoemd?
- 1p ● **9** In de schuingedrukte inleiding worden voorbeelden van klachten genoemd. In welke alinea's worden die voorbeelden verder toegelicht?
A in alinea's 1 en 2
B in alinea's 3 en 4
C in alinea's 3 en 6
D in alinea's 4 en 5
- 1p ● **10** Welk kopje geeft het best de inhoud van alinea 3 weer?
A Bibliotheken
B De Keuringsdienst
C Radiospots
D Reclamecampagne
- 1p ● **11** Wat doen de mensen van de Keuringsdienst als iemand een klacht doorbelt?
A Ze houden een enquête onder consumenten.
B Ze kijken of de klacht ernstig genoeg is.
C Ze leggen meteen een boete op.
D Ze stellen meteen een onderzoek in.
- 1p ● **12** Wat is het doel van de schrijver van deze tekst?
A de lezer amuseren met enkele opvallende klachten
B de lezer informeren over de activiteiten van de Keuringsdienst
C de lezer overhalen om na een etentje 0800 - 0488 te bellen
D de lezer overtuigen dat de Keuringsdienst belangrijk werk doet
- 1p ● **13** Welke zin geeft het best de hoofdgedachte van de tekst weer?
De Keuringsdienst van Waren
A heeft dit jaar al ruim 40.000 telefoontjes gehad.
B houdt toezicht op de kwaliteit van levensmiddelen.
C kan niet op alle dingen tegelijk letten.
D wil dat steeds meer mensen de Warenklachtenlijn kennen.

Nederlandse Vereniging van Diëtisten

NEDERLAND KRIJGT DIKKE PROBLEMEN

WEET U WEL HOEVEEL UW KIND BEWEEGT?

Kinderen bewegen steeds minder en eten steeds meer fastfood. Ongezonde eetgewoonten en te weinig beweging zorgen vaak voor dikke problemen. Laat uw kind weer aan tafel eten en voldoende bewegen. Begin de dag gezond met een bruine boterham en een glas melk. Meer weten over wat een gezonde basis is voor úw kind? Bel gratis 079-3430333 of kijk op www.gezondebasis.nl.

Het advies van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten.

TERUG NAAR DE GEZONDE BASIS

- 1p ● **14** Wat is de belangrijkste bedoeling van de bovenste drie foto's?
A de aandacht van de lezer trekken
B de lezer noodzakelijke informatie geven die niet in de tekst staat
C de tekst in de advertentie begrijpelijker maken
D duidelijk maken dat de advertentie over de Nederlandse Vereniging van Diëtisten gaat
- 1p ● **15** Voor wie is deze advertentie bedoeld?
A voor alle kinderen
B alleen voor dikke kinderen
C voor alle ouders
D alleen voor ouders van dikke kinderen
- 2p ○ **16** De tekst noemt drie adviezen om de 'dikke problemen' te voorkomen.
→ Schrijf twee adviezen op.
- 2p ○ **17** Waardoor zijn veel kinderen in Nederland te dik volgens deze advertentie?
→ Schrijf twee oorzaken op.
- 2p ○ **18** → Op welke twee manieren kan de lezer meer informatie krijgen volgens deze advertentie?
- 1p ● **19** Makers van advertenties proberen op verschillende manieren de aandacht van de lezers te trekken. Dat kan onder andere door:
1 beroemde kinderen af te beelden;
2 opvallende foto's of tekeningen te gebruiken;
3 opvallende en afwisselende lettertypes te gebruiken.
Welke manieren heeft de maker van deze advertentie gebruikt?
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3
- 1p ● **20** Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
De ouders
A amuseren met foto's van dikke kinderen.
B ervan overtuigen dat hun kinderen moeten bewegen en gezond moeten eten en drinken.
C informeren over de Nederlandse Vereniging van Diëtisten.
D overhalen om hun kinderen een gezonde basis te geven.

Oeps, bijna een dolfijn op tafel!

Zo dicht mogelijk met je eettafeltje bij de dieren, alleen gescheiden door een 8 centimeter dikke glasplaat. Dat kan in het enige onderwaterrestaurant van Europa: De Lagune van het Dolfinarium in Harderwijk. Dineren middenin een reusachtig aquarium met diverse vissoorten, dolfijnen, zeehonden en zeeleeuwen.

1 In restaurant De Lagune zit iedereen het liefst met zijn tafeltje tegen de glaswand 'geplakt', want daarachter wordt door verschillende dieren voor een spetterend
5 spektakel gezorgd. Met name de dolfijnen vervelen geen moment, zo blijkt uit de vele reacties. "Moet je zien, moet je dáár zien", gaat het de hele tijd. Kinderen hebben nauwelijks nog tijd om te eten. Ze drukken
10 zich met hun hele lijf tegen het glas, al zwaaiend en roepend om aandacht van de voorbijflitsende dolfijnen. Mensen die aan tafel geen gespreksonderwerp hebben, hoeven nu eens niet naar de kaarsen of de
15 schilderijen aan de wand te staren, want er is genoeg om naar te kijken en over te praten.

2 Het restaurant is in indiaanse stijl ingericht. Dat heeft een reden. "Toen we destijds een thema voor het restaurant
20 zochten, wilden we een combinatie van dolfijnen met een natuurliefhebber", vertelt Ger Koudijs, keukenmanager van De Lagune. "We gingen de wereldbol over en we kwamen terecht aan de westkust van
25 Canada. De indianen daar leefden temidden van dolfijnen, orka's, walvissen en zalm. Al hun voedsel kwam uit de zee, en dat was dus voornamelijk zalm, die ze op allerlei manieren klaarmaakten." Vandaar dat op de
30 menukaart onder andere 'een krokant rolletje van zalm en zeewier' en 'een op hout gerookte en daarna gestoomde zalmfilet' te vinden zijn. De indianen kookten hun zalm in een gat in de grond. Op sommige dagen
35 wordt deze techniek hier voor de gasten gedemonstreerd.

3 De indiaanse invloed vind je ook terug in de aankleding van het restaurant. Er hangen wandkleden en maskers, er staan totempalen
40 en er klinkt indiaanse muziek. Ook zijn er videobeelden te zien van het leven van de

indianen aan de Canadese westkust. Het restaurant heeft bovendien de 'Trapper' in dienst. Deze man loopt 's avonds tussen de
45 eettafeltjes door. De 'Trapper' draagt een hoed en hangt helemaal vol met rugzak, waterfles, zakmes en steelpannen. De 'Trapper' weet alles van de indianen. Als een echte ontdekkingsreiziger vertelt hij zijn
50 verhalen aan de gasten.

4 "Wat betreft de sfeer scoren we echt een 10", vertelt Ger Koudijs. "We zijn begonnen vanuit het idee 'dineren tussen de dolfijnen', maar we wilden méér, we wilden de mensen
55 een verhaal meegeven over de indianen. Ik ben vijf jaar geleden zelf in Canada geweest om de sfeer te proeven en die naar Nederland te halen. Ik heb nog steeds regelmatig contact met de mensen daar. Ze
60 zijn echt benieuwd hoe het hier gaat. Helaas zijn ze niet in staat om zelf te komen kijken. Ik denk dat ze het prachtig zouden vinden: alles is zo natuurgetrouw mogelijk nagemaakt."

5 65 Oeps, bijna hangt er een enorme dolfijnenstaart in mijn indiaanse tomatensoep. Maar goed dat ik achter stevig glas zit, anders was het complete tafeltje met soep en al met een geweldige zwaai omver
70 gekegeld. Dat zou toch zonde zijn van de avond, want zo'n etentje in De Lagune is toch wel iets speciaals.

naar een artikel van Gerrit Wolters uit: Eindhovens Dagblad, 14 september 2002

- 1p ● **21** Wat is de bedoeling van de schuingedrukte inleiding van de tekst?
A een conclusie geven van de tekst
B een samenvatting geven van de tekst
C het onderwerp van de tekst aankondigen
D uitleg geven over de opbouw van de tekst
- 1p ● **22** Welk kopje geeft het best de inhoud weer van alinea 2?
A De Canadese westkust
B Dolfijnen, orka's, walvissen en zalm
C Een natuervolk
D Indiaanse stijl
- 1p ● **23** Wat is het verband tussen alinea 2 en 3?
A Alinea 2 en 3 vormen een opsomming.
B Alinea 2 en 3 vormen een tegenstelling.
C Alinea 2 noemt de oorzaak, alinea 3 het gevolg.
D Alinea 2 noemt het doel, alinea 3 het middel.
- 1p ● **24** "Ik heb nog steeds regelmatig contact met de mensen daar." (regels 58 - 59)
Wie worden bedoeld met 'de mensen daar'?
A de bezoekers van het Dolfinarium
B de gasten van restaurant De Lagune
C de indianen in Canada
D de medewerkers van restaurant De Lagune
- 1p ● **25** Een tekst bestaat vaak uit:
1 feiten;
2 de mening van de schrijver;
3 de mening van iemand anders.
Waaruit bestaat de tekst 'Oeps, bijna een dolfijn op tafel!'
A alleen uit 1 en 2
B alleen uit 1 en 3
C alleen uit 2 en 3
D uit 1, 2 en 3
- 1p ● **26** Wat is het belangrijkste doel van de schrijver van deze tekst?
Hij wil de lezer
A amuseren en informeren met een leuk verhaal over restaurant De Lagune.
B ervan overtuigen dat De Lagune het beste visrestaurant van Europa is.
C overhalen naar restaurant De Lagune te gaan.
- 1p ● **27** Wat is de bedoeling van de laatste alinea?
A een advies geven
B een persoonlijke mening geven
C een waarschuwing geven
- 1p ● **28** Welke zin geeft het best de hoofdgedachte van de tekst weer?
A De Lagune is het enige onderwaterrestaurant van Europa.
B De Lagune is ingericht door Canadese indianen.
C De 'Trapper' in De Lagune weet alles van de indianen.
D Een etentje in De Lagune is iets heel speciaals.

SCHRIJFOPDRACHTEN

*Lees eerst de onderstaande tekst.
Maak daarna de twee schrijfoopdrachten.*

Stel je de volgende situatie voor. Bedenk daarbij dat als er 'je', 'jij' of 'jou(w)' staat, je telkens je eigen naam en/of adres en/of geboortedatum moet invullen.

Je hebt een bijbaantje: op vrijdagavond en zaterdag werk je in de supermarkt. Op zekere dag hoor je een paar collega's praten over de organisatie van het jaarlijkse personeelsfeest. Ze zoeken nog mensen die ideeën hebben en die mee willen helpen met de organisatie.

Jij meldt je aan, want je hebt een prima idee!

Niet zo lang geleden heb jij met je ouders gegeten in De Lagune bij het Dolfinarium in Harderwijk. Je hoorde toen dat je daar ook themafeesten kon houden voor grote groepen. Je collega's reageren meteen enthousiast en vragen of jij bij het Dolfinarium de benodigde folders wilt bestellen.

- 12p ○ **29** → Schrijf een korte zakelijke brief naar het Dolfinarium in Harderwijk. Het adres is Postbus 9114, de postcode is 3840 GC HARDERWIJK. In je brief vermeld je de volgende gegevens:
- wie je bent en waar je werkt
 - dat je een personeelsfeest wilt organiseren
 - dat je informatie over themafeesten wilt
 - dat je graag een folder ontvangt met informatie over zaalverhuur
 - dat je graag een prijslijst en een routebeschrijving ontvangt
 - dat je de informatie op je thuisadres wilt ontvangen.

Een week nadat je de brief hebt verstuurd, ontvang je alle informatie die je aangevraagd hebt. In de folder staat van alles over feesten die gehouden kunnen worden in de zalen van het Dolfinarium. Achter in de folder vind je een aanvraagformulier.

- 5p ○ 30 → Vul het aanvraagformulier in. Gebruik het onderstaande overzicht én de volgende gegevens:
- op het personeelsfeest komen 75 mensen
 - het feest wordt gehouden in de kleinste zaal
 - je kiest zelf één van de genoemde thema's
 - je wilt een maaltijd die niet duurder is dan € 15 p.p.
 - de datum van het feest is zaterdag 23 oktober 2004.

Welke zalen kunt u reserveren?	
<i>Feestzaal 'De Parel'</i>	<i>350 personen</i>
<i>Feestzaal 'Barracuda'</i>	<i>400 personen</i>
<i>'De Parel' en 'Barracuda' samen</i>	<i>750 personen</i>
<i>Filmtheater</i>	<i>564 personen</i>
<i>Lagune Restaurant</i>	<i>50 tot 200 personen</i>
<i>Strandpaviljoen</i>	<i>300 personen</i>
<i>Clubhuis</i>	<i>300 personen</i>
Welk thema kiest u?	
<i>Indianen van de Canadese Westkust</i>	<i>€ 20,00 p.p.</i>
<i>Oud-Engelse Roeiclub</i>	<i>€ 22,50 p.p.</i>
<i>Op de Zuidpool</i>	<i>€ 17,50 p.p.</i>
<i>Dol-fijn kinderfeest</i>	<i>€ 10,00 p.p.</i>
Welke maaltijd(en) wilt u gebruiken?	
<i>Lunch</i>	<i>€ 12,50 p.p.</i>
<i>Diner</i>	<i>Vanaf € 25,00 p.p.</i>
<i>Barbecue</i>	<i>€ 15,00 p.p.</i>
<i>Koud buffet</i>	<i>€ 15,00 p.p.</i>
<i>Warm buffet</i>	<i>€ 20,00 p.p.</i>

naar informatie van het Dolfinarium in Harderwijk